

Stručni rad

ČITALAČKO POPODNE U ŠKOLSKOJ KNJIŽNICI

Andreja Ošlaj
OŠ Sveti Jurij

Sažetak

U članku je opisano značenje školske knjižnice za čitanje. Predstavljena je aktivnost čitalačkog popodneva kao načina poticanja učenika na čitanje, posjetu školske knjižnice i posudbu knjiga. U čitalačkim popodnevima sudjeluju učenici prva tri razreda osnovne škole. Školska knjižnica, kao važan čimbenik u promicanju kulture čitanja među mladima, postala je mjesto popodnevni čitalačkih događanja.

Ključne riječi: čitanje, motivacija, školska knjižnica, yoga s pričama, kreativnost

1. Uvod

Čitanje je jedna od najvažnijih vještina koju djeca uče u školi i koriste cijeli život. Školska knjižnica ima važnu ulogu u podizanju svijesti o važnosti čitanja. Kao što Kropp [2] kaže, „niti jedan prostor u školi nije važniji za razvoj čitalačkih vještina od školske knjižnice. Knjižnica mora biti uvijek otvorena, udobna, puna knjiga, a knjižničar uvijek na raspolaganju“. Uvjeren je da „odličan školski čitalački program zahtijeva predanost, energiju i domišljatost. Ne samo djelomičnu domišljatost, već i zabavnu“. Kako bismo učenicima, uz sve knjižnične aktivnosti koje se odvijaju u školi, ponudili dodatnu edukativnu i zabavnu aktivnost, učenicima od prvog do trećeg razreda ponudili smo „čitalačko poslijepodne“. U svrhu poticanja pozitivnog odnosa prema knjigama i čitanju, učenicima smo omogućili poslijepodne u školskoj knjižnici. Prethodnih godina, za učenike četvrtih i petih razreda, pripremali smo čitalačke večeri jer smo kod učenika na prijelazu iz prvog u drugo odgojno obrazovno razdoblje primijetili pad broja čitatelja. Pad broja čitatelja primjetan je uglavnom kod manjeg broja čitalačkih znački, padom posjeta knjižnici i smanjenom posudbom knjiga. Naš cilj bio je povećati učenicima želju za čitanjem, kao i želju za posjetom knjižnice i posudbom knjiga.

2. Uloga školske knjižnice u promicanju kulture čitanja

Čitalačka pismenost koju učenik stječe tijekom školovanja ključna je za njegov rani i daljnji uspjeh u školi, a kasnije i za uključivanje te aktivno sudjelovanje u društvenom, kulturnom i profesionalnom životu. [3] Kao što kaže Fekonja, školske knjižnice po cijelom svijetu imaju zajednički cilj: poboljšati nastavni proces i učenje za sve te pružiti podršku obrazovnom programu u školi. To svakako uključuje promicanje knjižničnih usluga, a samim time i motivaciju za čitanje. Prema IFLA-i, Fekonja navodi ključne uloge školskog knjižničara: podučavanje, upravljanje, vođenje i suradnju te uključivanje šire zajednice. [1]

3. Čitalačko poslijepodne

Aktivnost “čitalačko poslijepodne” pokrenuta je školske godine 2018/19. u prva tri razreda osnovne škole. Tijekom godina prilagođavali smo i nadograđivali svoje aktivnosti i oblike realizacije programa. Na početku su prijavljeni učenici bili zajedno u školskoj knjižnici. U školskoj godini 2021/22. planirali smo aktivnosti po pojedinim razredima jer zbog epidemije Covid-19 nije bilo dopušteno spajanje većeg broja razreda. Djelatnosti su uvijek bile organizirane u poslijepodnevnom vremenskom razdoblju, kada su učenici završavali s nastavom. U svim slučajevima aktivnost je provela školska knjižničarka koja je pripremila literaturu i poslijepodnevne čitalačke aktivnosti. Uz školsku knjižničarku sudjelovale su i druge učiteljice.

3.1. Aktivnosti prije izvođenja programa

Prije samog bajkovitog poslijepodneva potrebne su temeljite pripreme – organizacijske i sadržajne. Sadržaj se svake godine prilagođavao razdoblju u kojemu se aktivnost provodila i mogućim drugim aktivnostima za obogaćivanje aktivnosti. Bajkovito poslijepodne u većini slučajeva izvodilo se u školskoj knjižnici. Samo kada je bio prijavljen veliki broj djece, aktivnosti smo izvodili u učionici.

a) Priprema programa

Školska knjižničarka najprije se s učiteljicom dogovorila o terminu realizacije programa te, ovisno o vremenu (npr. Uskrsu), raspravljala o raznim idejama za odabir teme i o odgovarajućim literarnim prijedlozima. Zatim je knjižničarka pripremila program odvijanja aktivnosti čitalačkog poslijepodneva.

b) Prikupljanje prijava i suglasnosti

Knjižničarka je roditeljima pripremila odgovarajuće prijavnice i suglasnosti koje je podijelila učenicima i napravila promociju za bajkovito poslijepodne. Budući da se aktivnost odvijala nakon nastave, učenicima je aktivnosti trebalo predstaviti kao ugodne i zabavne i tako potaknuti želju za čitanjem i provođenjem slobodnog vremena u školi. Nakon što su učenici vratili potpisane suglasnosti, knjižničarka se u kuhinji dogovorila za voćnu užinu.

3.2. Izvođenje čitalačkog poslijepodneva

Aktivnosti čitalačkih poslijepodneva podijeljene su na uvodne aktivnosti namijenjene opuštanju, čitanju te kreativnosti nakon čitanja.

a) Opuštanje

Budući da su učenici umorni nakon cijelog dana u školi, prije čitanja morali smo se opustiti. Učinkovit i popularan način je opuštanje i smirivanje učenika yogom kroz priče, odnosno pričama kroz pokrete. Učenici su se rasporedili oko knjižničarke i pažljivo slušali upute. Knjižničarka je počela s pričanjem priče i izvodila različite položaje. Učenici su slušali knjižničarku i oponašali pokrete. Učenici su naučili kako pokretima oponašati planinu, drvo i životinje. Nakon yoge učenici su bili smireni i koncentrirani na priču i očekivali dodatne djelatnosti.

b) Čitanje knjige i razgovor

Čitanje knjiga prilagodili smo određenoj grupi učenika. Stariji učenici koji već znaju čitati, knjigu su čitali samostalno. Mlađim učenicima knjigu je pročitala školska knjižničarka ili učiteljica.

Nakon pročitane knjige uslijedio je razgovor s učenicima o sadržaju i razumijevanju pročitane knjige. Učenici su imali priliku odgovoriti na pitanja, podijeliti svoja razmišljanja i iskustva iz vlastitog života.

c) Kreativnost nakon čitanja

Aktivnosti nakon čitanja bile su različite i prilagođene pročitanoj sadržaju. Nekoliko naših aktivnosti:

- izrada plakata,
- rješavanje zadataka,
- izrada društvene igre, predstavljanje igre ostalim učenicima u skupini i igranje igara,
- izrada figurica od gline,
- crtanje po keramičkim pločicama i
- izrada uskrsnih ukrasa.

U kreativnim aktivnostima učenici su radili u grupama gdje su razmjenjivali mišljenja o zajedničkim pročitanim i kreiranim sadržajima.

3.3. Aktivnosti nakon završetka čitalačkog poslijepodneva

Nakon čitalačkog poslijepodneva bilo je potrebno obaviti još nekoliko aktivnosti.

a) Zajedničko fotografiranje s proizvodima

Prije odlaska kućama uslijedilo je obavezno zajedničko fotografiranje. Učenici su na fotografiji ponosno predstavili svoje proizvode za ostale školske kolege, učitelje i roditelje.

b) Izložba fotografija i aktivnosti u školskom hodniku te objava na mrežnoj stranici škole, školskoj televiziji i u školskom almanahu

U svrhu informiranja šire javnosti, a posebno roditelja o aktivnostima u školi, fotografije i tekst objavljeni su na mrežnoj stranici škole, na školskoj televiziji u hodniku škole te na kraju školske godine u almanahu. Kreacije učenika izložili smo u hodniku škole.

c) Evaluacija rada i izvještaj za godišnji plan rada

Čitalačko poslijepodne planira se već na početku školske godine i dodaje u godišnji plan rada škole i učitelja. Stoga se na kraju školske godine, prilikom predaje dokumentacije, podnosi evaluacija i izvještaj o aktivnostima s učenicima.

4. Zaključak

Padom broja čitatelja i mi smo u našoj školi bili suočeni s izazovom kako potaknuti učenike na čitanje knjiga, povećati broj posjeta školskoj knjižnici i posuđivati knjige. Za svaku godinu organiziramo različite čitalačke aktivnosti. Jedna od aktivnosti je čitalačko poslijepodne koje uspješno izvodimo već nekoliko godina zbog vidljivih pozitivnih rezultata kod učenika. Nakon izvođenja čitalačkog poslijepodneva povećava se broj posjeta školskoj knjižnici, posudba i čitanje različitih knjiga. Učenici koji su bili uključeni u čitalačka poslijepodneva nastavljaju uživati u čitalačkim aktivnostima u školi te u narednim godinama još uvijek posjećuju knjižnicu. Bili su ostvareni naši postavljeni ciljevi.

5. Literatura

- [1.] Fekonja, Z. (2016). Vloga šolskega knjižničarja pri uporabnikih 21. stoletja. Šolska knjižnica, 25 (3/4), 16-20.
- [2.] Kropp, P. (2000). Vzgajanje bralca: naj vaš otrok postane bralec za vse življenje. Učila. Tržič.
- [3.] Poučevanje branja v Evropi: okoliščine, politike in prakse. (2011). Ministrstvo za šolstvo in šport. Ljubljana.